

SVJETSKA BANKA I NJENA ULOGA U HRVATSKOJ

Knežić, Katarina

Undergraduate thesis / Završni rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Polytechnic of Šibenik / Veleučilište u Šibeniku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:143:422344>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-07**

Repository / Repozitorij:

[VUS REPOSITORY - Repozitorij završnih radova
Veleučilišta u Šibeniku](#)

VELEUČILIŠTE U ŠIBENIKU

UPRAVNI STUDIJ

PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ UPRAVNI STUDIJ

Katarina Knežić

SVJETSKA BANKA I NJENA ULOGA U HRVATSKOJ

Završni rad

Šibenik, 2018.

VELEUČILIŠTE U ŠIBENIKU

UPRAVNI STUDIJ

PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ UPRAVNI STUDIJ

SVJETSKA BANKA I NJENA ULOGA U HRVATSKOJ

Završni rad

Kolegij: Pravo međunarodnih organizacija

Mentor: dr. sc. Ljubo Runjić, v. pred.

Studentica: Katarina Knežić

Matični broj studenta: 1219051951

Šibenik, svibanj 2018.

SADRŽAJ:

1. UVOD	1
2. POVIJEST SVJETSKE BANKE	2
3. SVJETSKA BANKA	4
3.1. Općenito o Svjetskoj Banci	4
3.2. Svjetska banka i Međunarodni monetarni fond.....	5
3.3. Ustrojstvo Svjetske Banke.....	6
3.4. Rad Svjetske banke	7
4. GRUPA SVJETSKE BANKE	8
4.1. Međunarodna banka za obnovu i razvoj (IBRD).....	8
4.2. Međunarodno udruženje za razvoj (IDA).....	9
4.3. Međunarodna financijska korporacija (IFC)	10
4.4. Agencija za jamstvo mnogostranih ulaganja (MIGA).....	10
4.5. Međunarodni centar za rješavanje investicijskih sporova (ICSID)	11
5. PARTNERI SVJETSKE BANKE	13
5.1. Svjetska banka i Ujedinjeni narodi.....	15
6. SVJETSKA BANKA I NJENA ULOGA U HRVATSKOJ	17
6.1. Projekti Grupe Svjetske banke u Hrvatskoj.....	20
6.1.1. Ulaganja u prirodu – Nacionalni park Krka	21
6.1.2. Projekt modernizacije i restrukturiranja cestovnog prometa	22
6.2. Republika Hrvatska i IBRD.....	22
6.3. Republika Hrvatska i IDA	23
6.4. Republika Hrvatska i IFC.....	24
6.5. Republika Hrvatska i MIGA	26
7. ZAKLJUČAK	28
LITERATURA	30
PRILOZI.....	31

SVJETSKA BANKA I NJENA ULOGA U HRVATSKOJ

KATARINA KNEŽIĆ

Vrulje 31, Bilice, 22000 Šibenik, katarinaknei@yahoo.com

Svjetska banka je osmišljena 1944. godine za rekonstrukciju ratom razorene Europe, a danas radi u više od 100 zemalja u razvoju. U proteklih 70 godina dogodile su se velike promjene u svjetskom gospodarstvu. Tijekom tog razdoblja Svjetska banka, koja je najveća svjetska razvojna institucija, radila je kako bi pomogla više od 100 zemalja u razvoju i tranzicijskih zemalja da se prilagode tim promjenama nudeći im zajmove, znanje i savjete, te kako bi smanjila siromaštvo i povećala zajednički napredak. Danas je jedan od najvećih svjetskih izvora financiranja i razvojne pomoći. Svjetsku banku često kritiziraju organizacije za zaštitu okoliša i protivnici politike globalizacije. Predbacuje se da prečesto financiraju velike projekte kao što je gradnja brana ili naftovoda koje imaju loše posljedice za okoliš i za lokalno stanovništvo. S druge strane, Svjetska banka je izvor financijske i tehničke pomoći zemljama u razvoju širom svijeta, te su njezini programi, projekti i ulaganja u sve vrste gospodarskih grana pojedine države od velike važnosti. Svrha ovoga rada je prikazati prednosti koje Republika Hrvatska može imati članstvom u Grupi Svjetske banke. Upoznajemo se sa ciljevima, organizacijskom strukturom, članovima, djelatnosti, partnerima te projektima Svjetske banke kao i sa projektima i programima sa Republikom Hrvatskom.

(31 stranica / 4 slika / 0 tablica / 33 literaturnih navoda / jezik izvornika: hrvatski)

Rad je pohranjen u: Knjižnici Veleučilišta u Šibeniku

Ključne riječi: Svjetska banka, Grupa Svjetske banke, njena uloga u Hrvatskoj

Mentor: dr. sc. Ljubo Runjić, v. pred.

Rad je prihvaćen za obranu: 21. 5. 2018.

BASIC DOCUMENTATION CARD

Polytechnic of Šibenik

Final paper

Department of Administration

Professional Undergraduate Studies of Administration

THE WORLD BANK AND ITS ROLE IN CROATIA

KATARINA KNEŽIĆ

Vrulje 31, Bilice, 22000 Šibenik, katarinaknei@yahoo.com

The World Bank was conceived in 1944 for the reconstruction of the war-torn Europe, and today it is working in more than 100 developing countries. Over the past 70 years, major changes have taken place in the world economy. During this period, the World Bank, which is the world's largest development institution, has been working to help more than 100 developing and transition countries to adapt to these changes by offering them loans, knowledge and advice, and reducing poverty and increasing common progress. Today, it is one of the world's largest sources of funding and development assistance. The World Bank is often criticized by environmental organizations and opponents of globalization policy. It is anticipated that too many projects are being financed such as dam construction or pipelines that have bad consequences for the environment and the local population. On the other hand, the World Bank is a source of financial and technical assistance to developing countries around the world, and its programs, projects and investments in all kinds of economic branches of a particular country are of great importance. The purpose of this paper is to demonstrate the benefits Croatia can have in the World Bank Group membership. We are acquainted with the goals, organizational structure, members, activities, partners and World Bank projects as well as projects and programs with the Republic of Croatia.

(31 pages / 4 figures / 0 tables / 33 references / original in Croatian language)

Paper deposited in: Library of Polytechnic in Šibenik

Keywords: World Bank, World Bank Group, its role in Croatia

Supervisor: Ph. D.Ljubo Runjić, Senior lecturer

Paper accepted: 21. 5. 2018.

1. UVOD

Svjetska banka, koja je danas jedan od najvećih svjetskih izvora razvojne pomoći, financiranja i znanja, osmišljena je 1944. godine za ponovnu izgradnju i obnovu Europe razorene ratom, a danas radi u više od 100 zemalja u razvoju. Svjetska banka je specijalizirana ustanova Ujedinjenih naroda, odnosno samostalna međunarodna organizacija specijaliziranog djelokruga, te se sastoji od pet organizacija, kojima su suvlasnici vlade zemalja članica, ukupno njih 184, gotovo sve zemlje svijeta. Njezina misija je boriti se protiv siromaštva sa strašću i profesionalizmom kako bi ostvarila trajne rezultate. Teži tome da pomogne ljudima kako bi oni pomogli sebi i svojoj okolini dijeljenjem znanja i pružanjem financijske i tehničke pomoći.

U proteklih 70 godina dogodile su se velike promjene u svjetskom gospodarstvu, a tijekom tog razdoblja Svjetska banka je pomagala zemljama u razvoju i tranzicijskim zemljama da se prilagode tim promjenama nudeći im zajmove, te znanje i savjete. Danas rad Grupe Svjetske banke dodiruje gotovo svaki sektor koji je bitan u borbi protiv siromaštva, podupiranje gospodarskog rasta i osiguravanje održivih dobitaka u kvaliteti života ljudi u zemljama u razvoju.

Cilj Svjetske banke i njezinih institucija je pomoći Hrvatskoj u izgradnji transparentnih institucija, stvaranju povoljnih uvjeta za rast privatnog sektora i održivo upravljanje prirodnim resursima, uz financijsku potporu i savjetodavne usluge na temelju konzultacija s Vladom Republike Hrvatske.

Završni rad je podijeljen u sedam poglavlja te sadrži popis literature i priloge, odnosno slike. Uvodni dio se odnosi na definiranje i opisivanje teme rada. U drugom poglavlju se opisuju počeci i nastanak Svjetske banke. U trećem poglavlju se govori općenito o Svjetskoj banci, te o samom ustrojstvu i načinu rada banke. Četvrto poglavlje opisuje pet institucija koje obuhvaća Svjetska banka, dok se u petom poglavlju opisuje s kime Svjetska banka surađuje, te se поближе opisuje suradnja s određene četiri međunarodne institucije te sa Ujedinjenim narodima. Šesto poglavlje se odnosi na Svjetsku banku i njenu ulogu u Hrvatskoj, ulogu njezinih institucija u Hrvatskoj, te aktivnosti i projekte Grupe Svjetske banke. Na samom kraju je zaključak.

2. POVIJEST SVJETSKE BANKE

Osnovana 1944. godine na Konferenciji Bretton Woods, Međunarodna banka za obnovu i razvoj, uskoro nazvana Svjetska banka, proširila se na blisko povezanu skupinu od pet razvojnih institucija. Iako je mnogo zemalja bilo zastupljeno na konferenciji Bretton Woods, Sjedinjene Američke Države i Velika Britanija bile su najmoćnije države u nazočnosti i dominirale su pregovorima.

Slika 1. Harry Dexter White i John Maynard Keynes, osnivači Svjetske banke i Međunarodnog monetarnog fonda

Izvor: external.worldbankimflib.org/htm

Prije 1974. godine zajmovi za obnovu i razvitak Svjetske banke bili su relativno mali, te su zahtjevi za kreditima morali zadovoljavati stroge kriterije.

Prva zemlja koja je primila zajam Svjetske banke bila je Francuska, a zajam je iznosio 250 milijuna dolara, pola traženog iznosa. Francuska je morala pristati na stroge uvjete, a zaposlenici Svjetske banke pomno su pratili korištenje sredstava kako bi se osiguralo da francuska vlada te uvjete ispunjava.

Kreditni Banke su pomogli obnoviti zemlje uništene Drugim svjetskim ratom. S vremenom je fokus prerastao od rekonstrukcije do razvoja, s naglim naglaskom na infrastrukturu kao što su brane, električne rešetke, sustavi navodnjavanja i ceste. Osnivanjem Međunarodne financijske korporacije (*International Financial Corporation, IFC*) 1956. godine institucija je postala sposobnom posuđivati privatnim tvrtkama i financijskim tvrtkama u zemljama u razvoju. Osnivanje Međunarodnog udruženja za razvoj (*International Development Association, IDA*) 1960. godine stavlja veći naglasak na najsiromašnije zemlje, što je dio stalne težnje prema iskorjenjivanju siromaštva koji je postao glavni cilj Banke. Naknadno osnivanje Međunarodnog centra za rješavanje investicijskih sporova (*International Centre for Settlement of Investment Dispute, ICSID*) i Agencija za jamstvo mnogostranih ulaganja (*Multilateral Investment Guarantee Agency, MIGA*) dodatno je zaokružilo sposobnost Banke da povezuje globalne financijske resurse s potrebama zemalja u razvoju.

Svjetska banka trebala je poslužiti prvenstveno kao davatelj zajmova za financiranje poslijeratne obnove Europe. Dok su u razdoblju neposredno poslije rata korisnici zajmova pretežno bile europske zemlje, šezdesetih je godina težište preusmjereno na afričke zemlje i na borbu za ublažavanje siromaštva. Osim ostvarivanja infrastrukturnih projekata, od početka sedamdesetih pozornost je usmjerena na izgradnju ljudskog kapitala poboljšanjem sustava obrazovanja i zdravstvene zaštite, kao i unapređenjem ruralnog razvoja davanjem kredita za poljoprivredu.¹

Tijekom 1980-ih banka je istaknula kreditiranje duga Trećeg svijeta i politike strukturnih prilagodbi usmjerene na jačanje ekonomija zemalja u razvoju. UNICEF je krajem osamdesetih izvijestio kako su programi strukturnih prilagodbi Svjetske banke bili odgovorni za "smanjenu zdravstvenu, prehrambenu i obrazovnu razinu za desetke milijuna djece u Aziji, Latinskoj Americi i Africi".²

Tradicionalno, na temelju prešutnog razumijevanja između Sjedinjenih Američkih Država i Europe, predsjednik Svjetske banke je uvijek bio odabran od kandidata koje su odabrale Sjedinjene Države. Godine 2012. po prvi puta u povijesti se imenovalo dvoje državljana izvan SAD-a. Dana 23. ožujka 2012., tadašnji američki predsjednik Barack Obama objavio je kako će Sjedinjene Američke Države imenovati Jim Yong Kim, rođenog u Južnoj Koreji, kao predsjednika Svjetske Banke.

¹Maršić, T., Uloga Svjetske banke u tranziciji Hrvatske, Polit. misao, Vol XLI, 2004., br. 4, str. 72.–91.

²World Bank, dostupno na:https://en.wikipedia.org/wiki/World_Bank, (09.05.2018.)

3. SVJETSKA BANKA

3.1. Općenito o Svjetskoj Banci

Svjetska banka je izvor financijske i tehničke pomoći zemljama u razvoju širom svijeta. To nije banka u običnom smislu, već jedinstveno partnerstvo za smanjenje siromaštva i razvoj podrške. Grupa Svjetske banke (*World Bank Group*) obuhvaća pet institucija kojima upravljaju njihove zemlje članice. Svjetska banka ima sjedište u Washingtonu, te ima više od 10 000 zaposlenika u više od 120 ureda širom svijeta.

Slika 2. Logo Grupe Svjetske Banke

Izvor: <http://www.worldbank.org/>

Grupa Svjetske banke jedan je od najvećih svjetskih izvora financiranja i znanja za zemlje u razvoju. Njezinih pet institucija se bore za smanjenje siromaštva, povećanje zajedničkog napretka i promicanje održivog razvoja. Međunarodna banka za obnovu i razvoj (*International Bank for Reconstruction and Development, IBRD*) i Međunarodno udruženje za razvoj (*International Development Association, IDA*) čine Svjetsku banku koja osigurava financiranje, savjetovanje o politikama i tehničku pomoć vladama zemalja u razvoju. IDA se usredotočuje na najsiromašnije zemlje u svijetu, dok IBRD pomaže siromašnim zemljama srednjeg dohotka i onim koje su kreditno sposobne.³

Grupa Svjetske banke surađuje s vladama država, privatnim sektorom, organizacijama civilnog društva, regionalnim razvojnim bankama, i drugim međunarodnim institucijama u pitanjima koja se odnose na klimatske promjene, sukobe i sigurnost, hranu, obrazovanje,

³ World Bank, *The World Bank Group A to Z*, Washington, DC, 2015.

poljoprivredu, financije i trgovinu. Sve ovo je bitno za Grupu Svjetske Banku koja je postavila dva cilja koja želi postići do 2030. godine, a to su kraj ekstremnog siromaštva smanjivanjem postotka ljudi koji žive na manje od 1,90 dolara dnevno na ne više od 3%, te jačanje zajedničkog napretka najsiromašnijih 40% stanovništva u svim zemljama. Ti ciljevi će se provoditi na ekološki, socijalno i ekonomski održiv način kako bi se osiguralo da razvojni dobici ne budu na štetu dobiti sadašnjih i budućih generacija.⁴

Rad Grupe Svjetske banke danas dodiruje gotovo svaki sektor koji je bitan u borbi protiv siromaštva, podupiranju gospodarskog rasta i osiguravanju održivih dobitaka u kvaliteti života ljudi u zemljama u razvoju. Banka ima dugogodišnje odnose s više od 180 zemalja članica. U kritičnim pitanjima kao što su klimatske promjene, pandemija i prisilna migracija, Grupa Svjetske banke igra vodeću ulogu jer može sazvati raspravu među članicama svoje zemlje i partnera.

Razvoj Grupe Svjetske banke odrazio se i na raznolikost multidiscipliniranog osoblja, koji uključuju ekonomiste, stručnjake za javnu politiku, stručnjake sektora i društvene znanstvenike sa sjedištem u Washingtonu i na terenu.

Svjetska banka napravila je četiri zajma u iznosu od 497 milijuna dolara 1947.godine, u usporedbi sa 302 zajma u ukupnom iznosu od 60 milijardi dolara 2015.godine.⁵

3.2. Svjetska banka i Međunarodni monetarni fond

Osnovane na konferenciji Bretton Woods 1944. godine, ove dvije institucije imaju misije koje se međusobno nadopunjuju. Grupa Svjetske banke radi s zemljama u razvoju kako bi smanjila siromaštvo i povećala zajednički napredak, dok Međunarodni monetarni fond služi za stabilizaciju međunarodnog monetarnog sustava i djeluje kao nadzor svjetskih valuta. Grupa Svjetske banke pruža financijske, savjetodavne i tehničke pomoći vladama, a usredotočuje se i na jačanje privatnog sektora u zemljama u razvoju. Međunarodni monetarni fond prati gospodarstvo na globalnoj razini i u zemljama članicama i pruža praktičnu pomoć članovima. Države se najprije moraju pridružiti MMF-u kako bi imale pravo sudjelovati u skupini Svjetske banke.

⁴World Bank, *The World Bank Group A to Z*, Washington, DC, 2015.

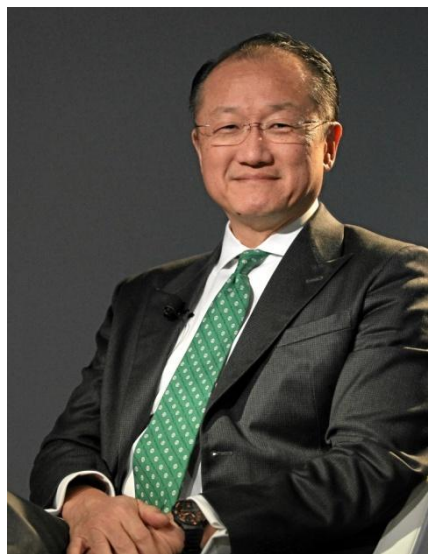
⁵World Bank, dostupno na: <http://www.worldbank.org/>, (09.05.2018.)

3.3. Ustrojstvo Svjetske Banke

Svjetska banka je poput udruge koja se sastoji od 189 država članica. Te države članice, ili dioničari, su zastupljeni od strane Upravnog odbora, koji su konačni kreatori politike u Svjetskoj banci. Najviša tijela Svjetske banke su Odbor guvernera i Odbor izvršnih direktora. Guverneri su obično ministri financija iz zemalja članica Banke. Sastaju se jednom godišnje, na Godišnjoj skupštini Svjetske banke i Međunarodnog monetarnog fonda. U Odboru direktora je 25 izvršnih direktora Svjetske banke koji se redovito sastaju najmanje dva puta tjedno i nadziru poslovanje Banke.⁶ Pet zemalja s najvećim udjelom u kapitalu Banke (Francuska, Japan, Njemačka, SAD i Velika Britanija) imenuje svoje izvršne direktore, dok se preostalih 19 bira među predstavnicima ostalih zemalja članica.⁷

Predsjednik Grupe Svjetske banke Jim Yong Kim predsjedava sastancima odbora direktora i odgovoran je za cjelokupno upravljanje Bankom. Odbor izvršnih direktora bira predsjednika na petogodišnji mandat koji se može obnoviti.

Slika 3. Jim Yong Kim

Izvor: <http://www.worldbank.org/>

Izvršni direktori čine Vijeće direktora Svjetske banke. Obično se sastaju barem dva puta tjedno kako bi nadgledali poslovanje Banke, uključujući odobravanje zajmova i jamstava, nove politike, administrativni proračun, strategije pomoći u zemlji, zaduživanje i financijske

⁶ Ministarstvo financija: Republika Hrvatska, dostupno na: <http://www.mfin.hr/hr/>, (09.05.2018.)

⁷ Enciklopedija, dostupno na: <http://www.enciklopedija.hr/>, (09.05.2018.)

odluke. Svjetska banka djeluje svakodnevno pod vodstvom predsjednika, rukovodstva i višeg osoblja, te potpredsjednika zaduženih za globalne prakse, te područja, regije i funkcije rješenja.

3.4. Rad Svjetske banke

Banka pruža kredite s niskim kamatama te darovnice zemljama u razvoju te podržava široku lepezu ulaganja u područjima kao što su obrazovanje, zdravstvo, javna uprava, infrastruktura, razvoj financijskog i privatnog sektora, poljoprivreda i upravljanje okolišem i prirodnim resursima. Neki od njezinih projekata su sufinancirani od strane Vlade, drugih multilateralnih institucija, poslovnih banki, izvoznih kreditnih agencija i investitora privatnog sektora. Također pruža ili olakšava financiranje partnerstva preko zaklada s bilateralnim i multilateralnim donatorima. Mnogi partneri zatražili su od Banke pomoć u upravljanju inicijativama koje se bave potrebama u širokom rasponu sektora i regija u razvoju. Nudi podršku zemljama u razvoju kroz savjete, istraživanja i analize, te tehničku pomoć. Njezin analitički rad često podupire samo financiranje Svjetske banke i pomaže informirati vlastita ulaganja zemalja u razvoju. Također sponzorira, bude domaćin ili sudjeluje na mnogim konferencijama i forumima o pitanjima razvoja, često u suradnji s partnerima. Kako bi se osiguralo da zemlje mogu pristupiti najboljoj svjetskoj stručnosti i pomoći u stvaranju najsuvremenijih znanja, Banka neprestano nastoji poboljšati način na koji dijeli svoje znanje i bavi se klijentima i javnosti u cjelini. Ključni prioriteti uključuju nastavljavanje izoštavanja fokusa na pomaganju zemljama u razvoju da ostvare mjerljive rezultate; rad na unaprjeđenju svakog aspekta njihovog rada: kako se projekti osmišljavaju, kako su dostupni podaci (pristup informacijama), i kako privući njihovo poslovanje vladama i zajednicama klijenata; nude sve veći broj besplatnih, pristupačnih alata, istraživanja i znanja koji pomažu ljudima u rješavanju svjetskih razvojnih izazova. Na primjer, web stranica Open Data nudi besplatan pristup sveobuhvatnim, preuzetim pokazateljima o razvoju u zemljama širom svijeta. Napravili su i World Bank Live – rasprave koje su otvorene za sve sudionike širom svijeta.

4. GRUPA SVJETSKE BANKE

4.1. Međunarodna banka za obnovu i razvoj (IBRD)

Osnovana 1944. godine kako bi pomogla pri obnovi Europe nakon Drugog svjetskog rata, Međunarodna banka za obnovu i razvoj (*International Bank for Reconstruction and Development*, IBRD) se pridružuje Međunarodnom udruženju za razvoj, fondu za najsiromašnije zemlje, kako bi se formirala Svjetska banka. Oni usko surađuju sa svim institucijama Grupe Svjetske banke i javnim i privatnim sektorom zemalja u razvoju kako bi smanjili siromaštvo i izgradili zajednički napredak.

Osnovana je sa svrhom obnove i razvoja područja država članica kroz ulaganja kapitala u svrhu razvoja proizvodnje i obnove ekonomije uništene Drugim svjetskim ratom; promicanja privatnih stranih ulaganja; davanja zajmova; unaprjeđenja međunarodne trgovine; poboljšanja ranih i životnih uvjeta u državama članicama itd.⁸

To je globalna razvojna udruga u vlasništvu 189 zemalja članica. Kao najveća razvojna banka u svijetu, ona podupire misiju Svjetske banke putem pružanja zajmova, jamstava, proizvoda za upravljanje rizicima, savjetodavnih usluga državama sa srednjim prihodima i kreditno sposobnim zemljama s niskim primanjima, kao i koordinacijom odgovora na regionalne i globalne izazove.

Međunarodna banka za obnovu i razvoj nudi inovativna financijska rješenja, uključujući financijske proizvode (zajmove, jamstva i proizvode za upravljanje rizicima), te znanja i savjetodavne usluge vladama na nacionalnoj i podnacionalnoj razini kroz partnerstvo s Državama sa srednjim dohotkom (MIC) i kreditno sposobnim siromašnijim zemljama. Međunarodna banka za obnovu i razvoj financira investicije u svim sektorima i pruža tehničku podršku i stručnost u svakoj fazi projekta. Resursi Međunarodne banke za obnovu i razvoj ne samo da opskrbljuju zemlje, koje imaju dugove, s potrebnim financijskim sredstvima, već i služe kao sredstvo prijenosa znanja i tehničke pomoći. Međunarodna banka za obnovu i razvoj podupire napore vlasti na jačanju javnog financijskog upravljanja, kao i poboljšanje investicijske klime, te pružanje usluga i jačanje politike i institucija.

⁸Lapaš, D., Pravo međunarodnih organizacija, Zagreb, 2008., str. 223.

Međunarodna banka za obnovu i razvoj podiže većinu svojih sredstava na svjetskim financijskim tržištima. To joj je omogućilo pružanje više od 500 milijardi dolara zajmova za sprječavanje siromaštva diljem svijeta od 1946. godine.

4.2. Međunarodno udruženje za razvoj (IDA)

Međunarodno udruženje za razvoj (*International Development Association*, IDA) osnovano je sa svrhom promicanja ekonomskog razvoja, porasta produktivnosti, a time i porasta životnog standarda, posebice u slabije razvijenim dijelovima svijeta. U ostvarenju te svrhe, IDA osigurava financijska sredstva davanjem povoljnijih zajmova kako bi se zadovoljile razvojne potrebe država članica. IDA tako nadopunjuje djelatnost IBRD-a.⁹

Međunarodno udruženje za razvoj je dio Svjetske banke koje pomaže najsiromašnijim zemljama svijeta. Ono želi smanjiti siromaštvo pružajući zajmove i bespovratna sredstva za programe koji potiču gospodarski rast, smanjuju nejednakosti i poboljšavaju životne uvjete ljudi. Međunarodna banka za obnovu i razvoj i Međunarodno udruženje za razvoj dijele isto osoblje i sjedište te procjenjuju projekte s istim strožim standardima.

Međunarodno udruženje za razvoj je jedan od najvećih izvora pomoći za 75 najsiromašnijih zemalja svijeta, od kojih je 39 u Africi, a najveći je izvor sredstava pomoći za osnovne socijalne usluge u tim zemljama. Međunarodno udruženje za razvoj posuđuje novac na koncesijske uvjete. To znači da njihovi krediti nemaju ili imaju vrlo nisku naknadu za kamate, a otplate se protežu više na 25 do 40 godina.

Međunarodno udruženje za razvoj pruža potporu zemljama u opasnosti od problema s dugom. U fiskalnoj godini koja je završila 30. lipnja 2017. godine, Međunarodno udruženje za razvoj je preuzelo obveze u iznosu od 19,5 milijardi dolara, od čega je 17% odobreno u uvjetima dodjele bespovratnih sredstava. Od 1960. godine Međunarodno udruženje za razvoj je osiguralo 345 milijardi dolara za ulaganja u 113 zemalja. Godišnje obveze su se kontinuirano povećavale i prosječno iznosile oko 18 milijardi dolara tijekom posljednje tri godine.¹⁰

Međunarodno udruženje za razvoj je multinacionalna institucija koja podržava niz razvojnih aktivnosti koje otvaraju put prema jednakosti, gospodarskom rastu, stvaranju novih radnih mjesta, višim prihodima i boljim životnim uvjetima.

⁹Lapaš, D., Pravo međunarodnih organizacija, Zagreb, 2008., str. 224.

¹⁰World Bank, dostupno na: <http://www.worldbank.org/>, (09.05.2018.)

4.3. Međunarodna financijska korporacija (IFC)

Međunarodna financijska korporacija (*International Financial Corporation*, IFC) osnovana je Sporazumom o osnivanju Međunarodne financijske korporacije. Svrha Korporacije je unaprjeđenje razvoja i poticanje rasta privatnog poduzetništva, posebice u zemljama u razvoju. U tom smislu, Korporacija nadopunjuje djelatnost IBRD-a, sudjelujući u financiranju uspostave, unaprjeđenja i širenja privatnog poduzetništva s ciljem razvoja država članica, kao i privlačenja međunarodnog kapitala i njegova ulaganja u gospodarstvo tih zemalja.¹¹

Osnovana je 1956. godine i u vlasništvu je 184 zemlje članice. Svaka od njezinih zemalja članica imenuje jednog guvernera i jednog zamjenika. Društvene su ovlasti povjerene Odboru guvernera, koji delegira većinu ovlasti na odbor od 25 direktora. Direktori se redovito sastaju u sjedištu Svjetske banke u Washingtonu, gdje pregledavaju i odlučuju o ulaganjima i pružaju opće strateške smjernice za upravljanje Međunarodnom financijskom korporacijom.

Međunarodna financijska korporacija, sestra organizacija Svjetske banke i članica Grupe Svjetske banke, je najveća svjetska razvojna institucija usmjerena isključivo na privatni sektor u zemljama u razvoju. Primjenjuju svoja financijska sredstva, tehničku stručnost, globalno iskustvo i inovativno razmišljanje kako bi pomogli klijentima i partnerima da prevladaju financijske, operativne i druge izazove. Međunarodna financijska korporacija je također vodeći mobilizator resursa treće strane za projekte. Njihova spremnost da se uključe u teška okruženja i njihovo vodstvo u privlačenju privatnih financija omogućuju im da imaju razvojni učinak i izvan njihovih izravnih resursa.

4.4. Agencija za jamstvo mnogostranih ulaganja (MIGA)

Ideja za multilateralno jamstvo za osiguranje od političkih rizika se javila još prije osnivanja Agencije, od 1948. godine, a od rujna 1985. godine ta je ideja postajala stvarnost. U to je doba Upravni odbor Svjetske banke započeo proces stvaranja novog udruženja za investicijsko osiguranje - Agencije za jamstvo mnogostranih ulaganja (*Multilateral Investment Guarantee Agency*, MIGA) koja je definirala svoju temeljnu misiju: "unaprijediti protok zemalja u razvoju kapitala i tehnologije u produktivne svrhe pod uvjetima koji su u skladu s njihovim

¹¹Lapaš, D., Pravo međunarodnih organizacija, Zagreb, 2008., str. 224.

razvojnim potrebama, politikama i ciljevima, temeljem pravednih i stabilnih standarda u postupanju s inozemnim ulaganjima".¹²

Dana 12. travnja 1988. godine Agencija za jamstvo mnogostranih ulaganja je postala član Svjetske banke. Agencija je osnovana sa svrhom poticanja međunarodnih ulaganja, posebice u proizvodne svrhe, ponajprije u zemljama u razvoju.¹³ Agencija je otvorena za poslovanje kao pravno odvojena i financijski neovisna. Članstvo je bilo otvoreno svim članovima Međunarodne banke za obnovu i razvoj, a agencija je započela s kapitalom od milijardu dolara.

MIGA-in multilateralni karakter i zajedničko sponzorstvo razvijenih zemalja i zemalja u razvoju smatraju se značajnim povećanjem povjerenja među prekograničnim investitorima.

Danas je misija MIGA-e promicati izravna strana ulaganja u zemlje u razvoju kako bi podržala gospodarski rast, smanjila siromaštvo i poboljšala živote ljudi.¹⁴ Jamstva Agencije za jamstvo mnogostranih ulaganja štite investicije od nekomercijalnih rizika i mogu pomoći investitorima da dobiju pristup izvorima financiranja s poboljšanim financijskim uvjetima. Njihova jedinstvena snaga proizlazi iz toga da su član Grupe Svjetske banke i njihove strukture kao međunarodne organizacije s njihovim dioničarima, uključujući većinu zemalja svijeta. Od njihovog osnutka 1988. godine, MIGA je izdala više od 28 milijardi dolara u osiguranju političkih rizika za projekte u širokom rasponu sektora, pokrivajući sve regije svijeta. Vijeće guvernera i Upravni odbor koji zastupa njihove zemlje članice vode programe i aktivnosti MIGA-e. MIGA-inim korporativnim ovlastima pripada Vijeće guvernera, koje delegira većinu svojih ovlasti Upravnom odboru. Glasanje ovisi o udjelu kapitala koju svaki direktor zastupa. Direktori se sastaju redovito u sjedištu Svjetske banke u Washingtonu, gdje pregledavaju i odlučuju o investicijskim projektima i nadziru opće politike upravljanja.

4.5. Međunarodni centar za rješavanje investicijskih sporova (ICSID)

Međunarodni centar za rješavanje investicijskih sporova (*International Centre for Settlement of Investment Disputes*, ICSID) osnovan je 1988. godine kako bi usmjeravao izravna strana ulaganja u slabije razvijene zemlje, pomoću zaštite kapitala i investitora od nepredvidivih situacija (primjerice za nepoštivanje uvjeta koji su ugovorno sklopljeni, građanski ratovi i sl.)

¹²World Bank, dostupno na: <http://www.worldbank.org/>, (09.05.2018.)

¹³Lapaš, D., Pravo međunarodnih organizacija, Zagreb, 2008., str. 225.

¹⁴World Bank, *The World Bank Group A to Z*, Washington, DC, 2015.

te promoviranja i poticanja stranih investicija u zemlje koje su u razvoju.¹⁵ Ima svrhu mirnog rješavanja investicijskih sporova između država članica s jedne, i državljana drugih članica Organizacije, s druge strane, prvenstveno mirenjem ili arbitražom.¹⁶

ICSID je vodeća svjetska institucija posvećena međunarodnom rješavanju spornih ulaganja. Njegova dostupnost investitorima i državama pomaže u promicanju međunarodnih ulaganja pružanjem povjerenja u proces rješavanja sporova. Također je dostupan i za državno-državne sporove u okviru investicijskih ugovora i sporazuma o slobodnoj trgovini, te kao administrativni registar.

ICSID osigurava rješavanje sporova putem mirenja, arbitraže ili utvrđivanja činjenica. Proces ICSID-a osmišljen je tako da se uzmu u obzir posebna obilježja međunarodnih sporazuma o ulaganjima i uključenim stranama, održavajući ravnotežu između interesa ulagača i država domaćina. Svaki slučaj razmatra nezavisna komisija za mirenje ili Arbitražni sud nakon što saslušaju dokaze i pravne argumente stranaka. Za svaki slučaj dodjeljuje se poseban tim ICSID-a i pružaju stručnu pomoć tijekom cijelog procesa. Do sada je ICSID riješio više od 600 takvih slučajeva.

ICSID također promiče veću svijest o međunarodnom pravu o stranim ulaganjima i procesu ICSID-a. Ima široki program publikacija, uključujući i vodeći časopis ICSID Review Foreign Law Investment Law, koji redovito objavljuje informacije o svojim aktivnostima i slučajevima. Djelatnici ICSID-a organiziraju događaje, pružaju brojne prezentacije i sudjeluju na konferencijama o međunarodnom rješavanju spornih investicija diljem svijeta.

¹⁵ Ivančević, T., Perec, K., Osnove ekonomije, Visoka poslovna škola, Zagreb, 2017.

¹⁶ Lapaš, D., Pravo međunarodnih organizacija, Zagreb, 2008., str. 227.

5. PARTNERI SVJETSKE BANKE

Svjetska banka surađuje s drugim međunarodnim institucijama i donatorima, civilnim društvom te stručnim i akademskim udrugama kako bi poboljšala koordinaciju politika i pomoći u zemljama, na regionalnoj i globalnoj razini.

U svijetu su desetine tisuća razvojnih projekata financiranih od strane donatora, od kojih svaki upravlja bezbrojnim zahtjevima, smjernicama i procedurama za zaštitu projekata i osiguravanje potpore siromašnima. Iskustvo pokazuje da se kapacitet u zemljama u razvoju može brzo poboljšati i jačati kada donatori bolje koordiniraju svoje aktivnosti i usklade svoje postupke. Usvajanje Milenijskih razvojnih ciljeva (*Millennium Development Goals*, MDG) 2000. godine učvrstilo je povijesno globalno partnerstvo koje se usredotočilo na postizanje sedam konkretnih ciljeva za smanjenje siromaštva, gladi, bolesti i nepismenosti. Osmi cilj, Razvijanje globalnog partnerstva za razvoj do 2015. godine, omogućuje sredstva za postizanje ostalih sedam.

Nekoliko globalnih partnerstava u kojima sudjeluje Svjetska banka: Globalni savez za cjepiva i imunizaciju (*Global Alliance for Vaccines and Immunization*, GAVI), Konzultativna grupa za istraživanje međunarodne poljoprivrede (*Consultative Group for International Agricultural Research*, CGIAR), Globalni fond za okoliš (*Global Environment Facility*, GEF), Savjetodavna skupina za pomoć siromašnima (*Consultative Group to Assist the Poor*, CGAP), Zajednički program Ujedinjenih naroda o HIV/AIDS-u, Reforma financijskog sektora i inicijativa za jačanje (*Financial Sector Reform and Strengthening Initiative*, FIRST), Obrazovanje za sve, Globalno vodno partnerstvo (*Global Water Partnership*, GWP), Globalna mreža za razvoj učenja (*Global Development Learning Network*, GDLN), Fond za obnovu Haitija (*Haiti Reconstruction Fund*, HRF), Harmonizacija za zdravlje u Africi (*Harmonization for Health in Africa*, HHA), itd.¹⁷

¹⁷ World Bank, dostupno na: <http://www.worldbank.org/>, (09.05.2018.)

Svjetska banka surađuje sa sljedećim međunarodnim institucijama kako bi unaprijedila koordinaciju politike i prakse pomoći u zemljama na regionalnoj i globalnoj razini:

1. Multilateralne banke za razvoj (*Multilateral Development Banks, MDB*)

Multilateralne banke za razvoj su institucije koje pružaju financijsku potporu i profesionalni savjet za aktivnosti gospodarskog i društvenog razvoja u zemljama u razvoju. Pojam Multilateralne banke za razvoj (MDB) obično se odnosi na Grupu Svjetske banke i četiri banke za regionalni razvoj: Afrička banka za razvoj, Azijska banka za razvoj, Europska banka za obnovu i razvoj i Interamerička banka za razvoj.¹⁸ Ove banke imaju široko članstvo, uključujući i zajam za zemlje u razvoju i razvijene zemlje donatora, a nisu ograničene samo na zemlje članice iz regije regionalne banke za razvoj. Svaka banka ima svoj neovisni pravni i operativni status, ali sa sličnim mandatom i znatnim brojem zajedničkih vlasnika.

2. Multilateralne financijske institucije (*Multilateral Financial Institutions, MFI*)

Nekoliko drugih banaka i fondova koji posuđuju zemljama u razvoju također su karakterizirane kao multilateralne razvojne institucije, a često su grupirane zajedno kao ostale Multilateralne financijske institucije (MFI). One se razlikuju od Multilateralne banke za razvoj u tome što imaju užu strukturu vlasništva, tj. članstva i fokusiraju se na posebne sektore ili aktivnosti. Među njima su: Europska komisija i Europska investicijska banka, Međunarodni fond za razvoj poljoprivrede, Islamska banka za razvoj, Nordijski razvojni fond i Nordijska investicijska banka, OPEC fond za međunarodni razvoj.¹⁹

3. Subregionalne banke (*Sub-Regional Banks*)

Mnogo subregionalnih banaka, osnovanih u razvojne svrhe, također se klasificiraju kao multilateralne banke, jer su u vlasništvu skupine zemalja, te obično zadužuju članice.

¹⁸ World Bank, dostupno na: <http://www.worldbank.org/>, (09.05.2018.)

¹⁹ World Bank, dostupno na: <http://www.worldbank.org/>, (09.05.2018.)

Među njima su banke kao što su Karipska banka za razvoj, Središnja američka banka za ekonomsku integraciju, Istočnoafrička banka za razvoj i Zapadnoafrička banka za razvoj.²⁰

4. Grupe za koordinaciju pomoći (*Aid Coordination Groups*)

Grupa Svjetske banke radi u partnerstvu s razvojnim agencijama pojedinih zemalja kako bi bilje koordinirala pomoć i učinkovitije ostvarila razvojne ciljeve, rad koordiniraju razni odbori i konzultacije koje se održavaju tijekom cijele godine.

Neke grupe za koordinaciju pomoći su: Australaska agencija za međunarodni razvoj, Austrijska razvojna agencija, Kanadska međunarodna razvojna agencija, Danska agencija za razvoj, Odjel za međunarodnu razvojnu suradnju (Finska), Japanska banka za međunarodnu suradnju, Japanska agencija za međunarodnu suradnju, Norveška agencija za razvojnu suradnju, Švedska agencija za međunarodnu razvojnu suradnju, Švicarska agencija za razvoj i suradnju, Švicarsko državno tajništvo za gospodarska pitanja, itd.²¹

5.1. Svjetska banka i Ujedinjeni narodi

Tijekom godina Svjetska banka je surađivala s Ujedinjenim narodima u gotovo svim regijama i sektorima, produbljujući ovu suradnju od usvajanja Milenijskih razvojnih ciljeva (*Millennium Development Goals*, MDG) 2000. godine od strane međunarodne zajednice. Ovaj strateški odnos povezuje se preko ureda Banke u New Yorku i Ženevi, na samoinicijativan i dalekovidan način, koordinirajući pozicije po potrebi s mrežom menadžera i osoblja uključenih u pitanja Ujedinjenih naroda.

Ured Svjetske banke u New Yorku usredotočen je na tri različite razine:

- Međudržavna, interakcija s diplomatskim misijama zastupljene u New Yorku i tijela koja upravljaju Općom skupštinom UN-a, Ekonomskim i socijalnim vijeće (*Economic and Social Council*, ECOSOC) i Vijećem sigurnosti.

²⁰ World Bank, dostupno na: <http://www.worldbank.org/>, (09.05.2018.)

²¹ World Bank, dostupno na: <http://www.worldbank.org/>, (09.05.2018.)

- Međuagencijska tijela, kao što je Glavni ravnateljski odbor (*Chief Executives Board, CEB*), na čelu s glavnim tajnikom i Razvojnou grupou Ujedinjenih naroda (*UN Development Group, UNDG*), u kojem je Banka član promatrač.
- Institucionalno, s glavnim tajnikom UN-a, Tajništvom UN-a i različitim fondovima i programima UN-a, npr. Programom UN-a za razvoj (*UN Development Programme, UNDP*), Populacijskim fondom UN-a (*UN Population Fund, UNFPA*) i Međunarodni fond za djecu (*UN Children's Fund, UNICEF*).²²

Ovaj materijalni diplomatski dijalog osigurava i promiče jačanje i suradnju na razvojnim pitanjima od zajedničkog interesa, uključujući ključna tematska područja: krhke države, klimatske promjene i pitanja ljudskog razvoja. Ured New Yorka također predstavlja upravu Banke na ključnim sastancima UN-a i oblikuje strateške planove pružajući obavještajne informacije osoblju Banke; pomaže u interakciji između viših rukovoditelja banaka i visokih dužnosnika UN-a, te olakšava sudjelovanje na događajima, konferencijama, okruglim stolovima te konferencijama UN-a. Njihov je rad osigurati poziciju Banke kao ključnog zagovornika razvoja u okruženju UN-a, točnost njezinih stajališta uključenih u dnevni red UN-a, kao i ispravnom razumijevanju politike i operacija UN-a.

²² World Bank, dostupno na: <http://www.worldbank.org/>, (09.05.2018.)

6. SVJETSKA BANKA I NJENA ULOGA U HRVATSKOJ

Republika Hrvatska punopravna je članica grupe Svjetske banke od 25. veljače 1993. godine., te je članica Europske banke za obnovu i razvoj, Razvojne banke Vijeća Europe i Inter-američke razvojne banke. Na temelju potpisanih i objavljenih različitih međunarodnih ugovora i zakona o prihvaćanju članstva Republike Hrvatske u navedenim međunarodnim financijskim institucijama Ministarstva financija, Uprava za europske integracije i međunarodne financijske odnose nadležno je tijelo za odnose s međunarodnim financijskim institucijama. Pregled cjelokupne zakonodavne osnove kao i svi potpisani te zakonom potvrđeni ugovori s međunarodnim financijskim institucijama nalaze se u Zbirci međunarodnih financijskih ugovora.

Odgovornost za sveukupnu suradnju s međunarodnim financijskim institucijama ima nacionalni koordinator koji je po funkciji ministar financija, te je nadležan za koordiniranje i nadzor provedbe poslova upravljanja sustavom i nadzora provedbe projekata.²³

Republika Hrvatska se nalazi u Nizozemskoj konstituciji kojoj je od 1. travnja 2013. godine na čelu izvršni direktor Svjetske banke g. Frank Heemskerk. Nizozemska konstitucija uključuje 13 zemalja: Armeniju, Bosnu i Hercegovinu, Bugarsku, Cipar, Crnu Goru, Gruziju, Hrvatsku, Izrael, Makedoniju, Moldaviju, Nizozemsku, Rumunjsku i Ukrajinu.²⁴ Elisabetta Capannelli je voditeljica Ureda Svjetske banke za Hrvatsku i Sloveniju.

Nakon recesije koja je trajala šest godina, Hrvatska se krenula oporavljati 2015. godine, i sada je u četvrtoj godini oporavka. Međutim, potencijalni rast je i dalje nizak, a neke ranjivosti treba riješiti, budući da se zemlja suočava s visokim razinama zaduženosti u državnom i privatnom sektoru, niskom stopom zaposlenosti, nepovoljnim demografskim trendovima i težom investicijskom klimom. Pristup unutarnjem tržištu Europske unije pomogao je povezati dio gospodarstva s globalnim vrijednosnim lancima, a turizam doživljava povijesno visok rast. Ipak, ti čimbenici nisu dovoljni za postizanje stope rasta prije krize. BDP je otprilike 1% niži nego u razdoblju prije krize, a nezaposlenost mladih i dalje je visoka – 33%. Apsolutna stopa siromaštva povećala se sa 4,7% u 2009. godini na 5,1% u 2017. godini.²⁵ Hrvatska se nalazi na 28. mjestu u regiji zemalja Europe i središnje Azije, s bogatstvom od 147.545 dolara po glavi stanovnika. Siromašnija je od Slovenaca i cijele srednje Europe.

²³ Ministarstvo financija: Republika Hrvatska, dostupno na: <http://www.mfin.hr/hr/>, (09.05.2018.)

²⁴ Ministarstvo financija: Republika Hrvatska, dostupno na: <http://www.mfin.hr/hr/>, (09.05.2018.)

²⁵ World Bank, dostupno na: <http://www.worldbank.org/>, (09.05.2018.)

Gospodarski izazovi uključuju održavanje makroekonomske stabilnosti, istodobno promicanje izvoza i produktivnosti i konkurentnosti privatnog sektora radi stvaranja radnih mjesta i rasta. Smanjenje visokog duga javnog sektora i velika državna prisutnost u gospodarstvu također će pomoći poboljšanju potencijala rasta. Smanjenje stanovništva, dijelom zbog izlaznih migracija, i brzo starenje stanovništva predstavljaju rizike za rast i viši životni standard, kao i na fiskalnu održivost. Hrvatska također treba nastaviti s modernizacijom javnih usluga, pravosuđa i upravljanja državnim poduzećima, uključujući mrežne industrije.

Aktivnosti Svjetske banke u Hrvatskoj vode se kroz Strategiju partnerstva za zemlju (*Country Partnership Strategy, CPS*) za razdoblje fiskalnih godina 2013.-2017., a trenutno je u pripremi novi Strateški okvir. Vlada Republike Hrvatske usvojila je Strategiju partnerstva na sjednici 29. svibnja 2013. godine, nakon čega je 27. lipnja 2013. godine odobrena i od strane Odbora izvršnih direktora Svjetske banke u Washingtonu. Strategija partnerstva obuhvaća indikativni program kreditiranja IBRD-a u iznosu do 800 milijuna dolara. U razdoblju trajanja Strategije partnerstva IFC planira uložiti u Republiku Hrvatsku iznos do 600 milijuna dolara.²⁶ Ta suradnja sa Svjetskom bankom odnosi se na programe i aktivnosti koji će se odvijati kroz tri odvojena, ali međusobno povezana stupa:

- Prvi stup - Javne financije: podrška fiskalnoj konsolidaciji s ciljem ostvarivanja održivoga rasta stavljajući naglasak na racionalizaciju rashoda kako bi se osigurala fiskalna održivost u srednjem roku.
- Drugi stup - Konkurentnost: ostvarivanje poboljšanja na području konkurentnosti pružanjem podrške u provođenju strukturnih, institucionalnih i upravnih reformi.
- Treći stup - Članstvo u Europskoj uniji: povećanje koristi od članstva u Europskoj uniji kroz jačanje kapaciteta zemlje za provođenje usklađenih politika, povećanje kapaciteta Republike Hrvatske u povlačenju sredstava iz fondova Europske unije i pružanje pomoći kako bi se ta sredstava učinkovito iskoristila.²⁷

Aktivnosti Banke usmjerene su na podupiranje hrvatske ekonomske konvergencije s Europskom unijom. Tijekom početnih faza angažman je bio usmjeren na promicanje reformi u cilju podrške fiskalnoj prilagodbi, povećanju konkurentnosti i maksimiziranju gospodarskih koristi od članstva u EU. Banka je također naglasila izgradnju institucionalnih kapaciteta vezanih uz članstvo u EU, posebno relevantnom za hrvatsku sposobnost apsorbiranja sredstava EU. Sadašnja financijska obveza Banke usredotočena je na sektor prometa, s projektima u zdravstvu, inovacijama i zemljišnoj administraciji. Ti projekti uključuju

²⁶ Ministarstvo financija: Republika Hrvatska, dostupno na: <http://www.mfin.hr/hr/>, (09.05.2018.)

²⁷ Ministarstvo financija: Republika Hrvatska, dostupno na: <http://www.mfin.hr/hr/>, (09.05.2018.)

značajnu potporu javnoj upravi izgradnjom kapaciteta u javnom sektoru. Fokus programa savjetodavnih usluga je dvojak: pomaže u poboljšanju poslovne klime i konkurentnosti gospodarstva i stvaranju dokazne baze za međusektorske politike i intervencija za rješavanje socijalnih i regionalnih nejednakosti.

Smještena uz tri pan-europska prometna koridora između Europske unije i jugoistočne Europe, Hrvatska ima važnu geopolitičku prednost. Više od desetljeća Svjetska banka pomaže hrvatskom transportnom sektoru da postane konkurentniji i da se razvije. Od početka 2000-ih, Banka kroz program Riječki prolaz podržava razvoj ključne luke u Rijeci. Sadašnji program ima za cilj razvijanje kapaciteta, financijske uspješnosti i kvalitete usluga riječke luke kroz javno-privatna partnerstva kako bi se zadovoljile rastuće potražnje prometa. To će poboljšati konkurentnost luke modernizacijom strateških lučkih objekata i uključenosti privatnog sektora. Svjetska banka, Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture i tri trgovačke tvrtke pokrenule su modernizaciju i restrukturiranje cestovnih projekata u travnju 2017. godine. Dizajniran kao mješavina investicijskog jamstva i zajma, ova intervencija podupire operativno i financijsko restrukturiranje cestovnih tvrtki u Hrvatskoj. Dio zajma financira provedbu restrukturiranja poslovanja poduzeća, dok je jamstvo dostupno za podršku restrukturiranju obveza kako bi se bolje uskladili novčani tijek imovine, smanjili kamatni troškovi i produžila dospijeca.

Banka surađuje s hrvatskim željezničkim tvrtkama kako bi poboljšala operativnu učinkovitost te pružila bolje usluge na financijski održiv način. Projekt Održive hrvatske željeznice u Europi nadopunjuje velike investicije u infrastrukturu na međunarodnim koridorima koje financira EU, usredotočujući se na cjelokupno restrukturiranje sektora i održivost javnih poduzeća. To uključuje odabrano financiranje kritičnih uskih grla u željezničkoj infrastrukturi i sigurnosne mjere, modernizaciju informatičkih sustava, rehabilitaciju voznog parka, odvajanje i upravljanje imovinom te pravo određivanje osoblja.

U posljednjem tromjesečju 2017. godine gospodarski rast se usporio. Usporavanje je uglavnom posljedica usporavanja Vladina ulaganja i skok u uvozu. Izvoz je bio glavni pokretač rasta s jakim doprinosom turizma, budući da su noćenja stranih turista porasla za više od 11%. Privatna potrošnja također je snažno doprinijela rastu, uz potporu povoljnih kretanja na tržištu rada, smanjenju stope poreza na osobni dohodak i blagom oporavku povjerenja potrošača. Konačno, rast ulaganja znatno se usporio uslijed slabe apsorpcije sredstava EU, što je dovelo do snažnog pada državnih ulaganja.

Opsežni rast pridonosi daljnjem smanjenju apsolutnog siromaštva, čime se stopa siromaštva smanjila na 5,8% u 2015. godini sa 7,3% u 2013. godini. Inozemni dug smanjio se na 8,4%

BDP-a u studenome 2017. godine, 5,6% je niži od 2016. godine, i to oporezivanjem banaka i privatnog korporativnog sektora.

Očekuje se da će rast usporiti na 2,6% u 2018. godini, nakon očekivanog pada privatne potrošnje zbog povoljnih učinaka porezne reforme i usporavanja rasta plaća. Bolje iskorištavanje sredstava EU dati će poticaj investicijskoj potrošnji i na kraju će povećati gospodarski rast u prosjeku od 2,8% u 2019.-2020. Očekuje se da će pozitivna kretanja na tržištu rada podržati rast raspoloživog dohotka za sve segmente socijalne skrbi, a za apsolutna stopu siromaštva se očekuje daljnji pad na 4,0% u 2020. godini.

Još uvijek visoka razina javnog duga čini Hrvatsku ranjivom na kamatne šokove i pogoršanje vanjskih uvjeta financiranja. Perspektive Hrvatske za ponovno uspostavljanje stvarne konvergencije i promicanje inkluzivnog rasta ostaju slabe. Trenutno mali potencijal rasta zahtijeva snažan plan strukturnih reformi. Potrebno je usmjeriti značajne gospodarske, socijalne i institucionalne slabosti kako bi se povećala produktivnost i konkurentnost privatnog sektora, povećala kvaliteta ljudskog i fizičkog kapitala i kako bi se modernizirale javne usluge. To bi također trebalo dovesti do povećanja gospodarske aktivnosti i zapošljavanja, što je ključno za daljnje smanjenje siromaštva.

6.1. Projekti Grupe Svjetske banke u Hrvatskoj

Do sada, 61 projekt od strane Svjetske banke je uspješno proveden u Hrvatskoj, 8 projekata je još uvijek aktivno, a samo 8 projekata nije uspješno provedeno. Kao najvažniji projekt za Hrvatsku se ističe Projekt modernizacije i restrukturiranja cestovnog prometa. Neki od projekata u Šibensko-kninskoj županiji su staza u Nacionalnom parku Krka; projekt na području otoka Murtera, za potrebe razmjene studenata unutar rekonstrukcije betinskog Doma, te je bit projekta razmjena i edukacija studenata s naglaskom na zaštitu okoliša i hrvatske prirodne ljepote; projekt uređenja tematske staze flore i faune otoka Murtera između Tisnoga i Jezera i projekt uređenja prezentacijskog centra za nacionalne parkove i parkove prirode sa područja Šibensko-kninske županije u Betini; te projekt rekonstrukcije starog objekta u kornatskoj uvali Vrulje u NP Kornati.

6.1.1. Ulaganja u prirodu – Nacionalni park Krka

Nacionalni park Krka u Hrvatskoj poznat je po svojim slapovima, te se smatra jednim od najljepših na svijetu, privlačeći desetke tisuća posjetitelja godišnje. Nova, 6 kilometara duga staza koja ide kroz Krku dio je višenamjenskog projekta integracije EU Natura 2000 (*EU Natura 2000 Integration Project*).²⁸ Poučno-pješačka staza Stinice – Roški slap – Oziđana pećina u Nacionalnom parku Krka otvorena je 2012. godine. Staza je realizirana u sklopu projekta Održivog upravljanja posjetiteljima NP Krka, radi smanjenja pritiska posjetitelja na Skradinski buk i poticanja razvoja ruralnih gospodarstava uzvodnog dijela parka. Petogodišnji projekt bio je financiran sa zajmom Svjetske banke u iznosu od 20 milijuna eura, od čega je više od šest milijuna kuna utrošeno za stazu Stinice – Roški slap – Oziđana pećina. NP Krka u 2011. godini posjetilo je 683.739 posjetitelja od čega je tek njih 1.6 % posjetilo Roški Slap što jasno pokazuje kolika je važnost otvorene staze za razvoj ruralnog turizma kroz disperziju broja posjetitelja na više različitih lokacija. Staza pomaže turiste usmjeriti prema nekim drugim vrijednim lokalitetima u parku od 100 četvornih kilometara, kao što je prapovijesna špilja. Opremljena je edukativnim panelima s detaljnim informacijama o biljnim i životinjskim svojstama specifičnima za područje NP "Krka", geološkim fenomenima kao i o kulturno-povijesnim lokalitetima koji se nalaze uz stazu.²⁹

Slika 4. Staza Stinice – Roški slap – Oziđana pećina

Izvor: <http://www.npkrka.hr/>

²⁸ World Bank, dostupno na: <http://www.worldbank.org/>, (09.05.2018.)

²⁹ Javna ustanova "Nacionalni park Krka", dostupno na: <http://www.npkrka.hr/>, (09.05.2018.)

6.1.2. Projekt modernizacije i restrukturiranja cestovnog prometa

Sigurna i dobro vođena cestovna mreža ključna je za gospodarski rast u Hrvatskoj, a cestovna mreža vjerojatno je najveća infrastrukturna imovina zemlje. No cestovni sektor je nakupio prekomjerni dug od preko 5,2 milijardi eura, a cestovne tvrtke, Hrvatske ceste (HC), Hrvatske autoceste (HAC) i Autocesta Rijeka-Zagreb (ARZ), ne mogu nadoknaditi ta sredstva kroz trenutne tokove prihoda. Vlada Republike Hrvatske krenula je na ambiciozni program kako bi se smanjio makrofiskalni učinak cestovnog sektora na gospodarstvo i poboljšala učinkovitost i planiranje cestovnog sektora i operativna učinkovitost sektora poduzeća u državnom vlasništvu. Ovaj proces podržava zajam Svjetske banke (22 milijuna eura) i jamstvo (od 350 milijuna eura) u sklopu Projekta modernizacije i restrukturiranja cestovnog prometa. Projekt se uspješno provodi i nekoliko je radnji dovršeno. Što se tiče optimizacije sektora, naplaćuju se tarife, što je dovelo do znatnog povećanja prihoda (12% na godišnjoj razini); zapošljavanje se počelo racionalizirati, što je dovelo do smanjenja broja zaposlenih od 8% početkom 2018. godine; donesena je gornja granica ulaganja; HAC i operater HAC-ONC su spojeni.

Nakon dovršenja reformi, troškovi operacija na autocestama će se smanjiti za 30% u usporedbi s 2016. godinom, a cestovna poduzeća će pokriti troškove iz vlastitih prihoda, oslobađajući državne resurse. Ta sredstva će umjesto toga biti dostupna za ulaganje u druga važna područja razvoja Hrvatske.

6.2. Republika Hrvatska i IBRD

Republika Hrvatska punopravna je članica IBRD-a (*International Bank for Reconstruction and Development*, IBRD) od 25. veljače 1993. godine. IBRD je emitirao sveukupno 1.929.711 dionica od čega Republika Hrvatska ima u njenom ukupnom kapitalu 2.662 dionice. Upisani kapital Republike Hrvatske iznosi 321,1 milijun dolara (od čega je uplaćeni kapital 20 milijuna dolara, a kapital na poziv 301,1 milijun dolara). U sklopu općeg povećanja kapitala IBRD-a, Republika Hrvatska, u skladu sa svojim dioničkim udjelom u kapitalu IBRD-a, a uzimajući u obzir promjenu dioničkih udjela nakon usvajanja selektivnog

povećanja kapitala IBRD-a, ima pravo upisati 613 dionica. Nakon upisivanja 613 dionica, Republika Hrvatska će posjedovati 0,13% ukupnog broja dionica IBRD-a.³⁰

Od 1993. godine do studenoga 2014. godine Republika Hrvatska je s IBRD-om potpisala 56 zajmova i 1 predujam zajma, od čega 39 izravnih i 17 zajmova uz državno jamstvo. Ukupna vrijednost zajmova prelazi 2,75 milijardi eura. Od 1995. do studenoga 2014. Republika Hrvatska je s IBRD-om potpisala ugovore za 53 darovnice u vrijednosti preko 58,72 milijuna eura.³¹ Sredstva tih darovnica koriste se putem Banke kao provedbene agencije, a odobrena su iz međunarodnih fondova tehničke pomoći: Globalnog fonda za zaštitu okoliša (*Global and Environmental Facility*, GEF), Fonda za institucionalni razvoj (*Institutional Development Fund*, IDf), Fonda za razvoj politike i ljudskih resursa (*Policy and Human Resources Development Fund*, PHRD), Zaklade za osnaživanje računovodstvenog i fiducijarnog okoliša (*Strengthening Accounting and the Fiduciary Environment*, SAFE) te iz sredstava donacija vlada Japana, UK Velike Britanije i Sjeverne Irske, Nizozemske, Švedske i Norveške te iz Programa CARDS Europske unije.

Najznačajniji projekti odobreni u 2014. godini su Drugi zajam za razvojnu politiku gospodarskoga oporavka u iznosu od 150 milijuna eura za podršku mjerama fiskalne konsolidacije i jačanja investicijske klime; Program poboljšanja kvalitete i djelotvornosti pružanja zdravstvenih usluga u iznosu od 75 milijuna eura čija je namjena podržati Vladu RH u rješavanju glavnih reformskih izazova u zdravstvu; te Projekt modernizacije sustava socijalne zaštite u iznosu od 70 milijuna eura koji ima za cilj podržati reformu sustava socijalne zaštite.

6.3. Republika Hrvatska i IDA

Republika Hrvatska postala je punopravna članica IDA-e (*International Development Association*, IDA) 25. veljače 1993. godine. Uplaćeni kapital Republike Hrvatske u IDA-i do 30. lipnja 2014. godine iznosi 5,89 milijuna dolara čime Republika Hrvatska ostvaruje pravo na 75.621 glas što čini 0,27% ukupne glasačke snage zemalja članica IDA-e. Republika Hrvatska se u okviru IDA-e nalazi u drugoj skupini zemalja što znači da se njezin udio u

³⁰ Ministarstvo financija: Republika Hrvatska, IBRD, dostupno na: <http://www.mfin.hr/hr/ibrd>, (09.05.2018.)

³¹ Ministarstvo financija: Republika Hrvatska, IBRD, dostupno na: <http://www.mfin.hr/hr/ibrd>, (09.05.2018.)

glasovima evidentira na osnovi redovnog upisa dionica, a ne donacija IDA-i. Prvu skupinu zemalja čine zemlje donatori, čiji doprinosi čine najznačajniji financijski izvor IDA-e.

Svake tri godine sredstva IDA-e se nadopunjavaju, čime se održava stabilnost raspoloživih sredstava. Od 1993. do danas Republika Hrvatska je sudjelovala u svim redovitim dopunama sredstava IDA-e i na taj način održala svoj udio u ukupnoj glasačkoj snazi IDA-e. Šesnaesta nadopuna sredstava IDA-e (IDA16) odnosila se na razdoblje od 1. srpnja 2011. godine do 30. lipnja 2014. godine. Republika Hrvatska je u 16-oj nadopuni sredstava Međunarodnog udruženja za razvoj, prihvatila obvezu uplate 450.631,00 kuna i povećala broj glasova za 9.167, te na taj način održala svoj omjer glasačke snage u IDA-i. To je bila posljednja nadopuna sredstava prije 2015. godine, koja je zadana kao cilj za ostvarenje Milenijskih razvojnih ciljeva Ujedinjenih naroda.

Sedamnaesta nadopuna sredstava IDA-e (IDA 17) odnosi se na financiranje aktivnosti IDA-e u razdoblju od 1. srpnja 2014. do 30. lipnja 2017. godine. Ukupni dogovoreni iznos nadopune je 52,1 milijardi dolara, od čega se predlaže da 26,1 milijarda dolara bude doprinos u obliku donacija. Republika Hrvatska bi ovom nadopunom sredstava povećala broj glasova za 8.903 glasa na ukupno 84.524 glasa, čime bi održala udio od 0,27% ukupne glasačke snage. Nakon što Vlada, na prijedlog Ministarstva financija, donese Odluku o sudjelovanju u 17-toj nadopuni, Republika Hrvatska će deponirati dokument pri IDA-i kojim će se obvezati na sudjelovanje. Izvori sredstava za IDA17 su doprinosi zemalja donatora, vlastiti prihodi IDA-e (sredstva iz otplate kredita i likvidne imovine) i transferi sredstava IBRD-a i IFC-a. Naglasak IDA17 nadopune sredstava je na „Maksimizarnju razvojnog učinka“, a posebne teme koje prevladavaju su: uključivi razvoj, rodna jednakost, klimatske promjene te krhke i sukobima pogođene države.

Ulaskom u Europsku uniju za Republiku Hrvatsku nastala je obveza izdvajanja određenog postotka BDP-a za službenu razvojnu pomoć, u sklopu čega se predviđa prelazak Republike Hrvatske u status zemlje donatora u okviru IDA-e.

6.4. Republika Hrvatska i IFC

Republika Hrvatska postala je punopravna članica IFC-a (*International Financial Corporation*, IFC) 25. veljače 1993. godine te od tada ima pravo na sve oblike potpore koje IFC pruža. Uplaćeni kapital Republike Hrvatske u IFC-u iznosi 2,882 milijuna dolara.

Sukladno tome Republika Hrvatska posjeduje 2.882 dionice IFC-a te ima pravo na 3.681 glas što čini 0,14% glasačke snage.³²

Temeljem Zakona o prihvaćanju članstva Republike Hrvatske u Međunarodnom monetarnom fondu i drugim međunarodnim financijskim organizacijama na temelju sukcesije, Ministarstvo financija Republike Hrvatske određeno je kao nadležno tijelo za suradnju s IFC-om, te je ovlašteno u ime Republike Hrvatske obavljati sve poslove i transakcije koje su dopuštene prema Sporazumu o Međunarodnoj financijskoj korporaciji. Guverner IFC-a za Republiku Hrvatsku je po funkciji ministar financija.

Najviša tijela IFC-a ista su kao i tijela Svjetske banke te je u njima Republika Hrvatska zastupljena na isti način. Predsjednik Svjetske banke g. Jim Yong Kim, ujedno je i predsjednik IFC-a. Izvršni potpredsjednik za IFC je g. Jin-Yong Cai. U Odboru izvršnih direktora Republiku Hrvatsku predstavlja g. Frank Heemsker, izvršni direktor Nizozemske konstitucije, a u Odboru guvernera po funkciji ministar financija.

Strategijom partnerstva Međunarodne banke za obnovu i razvoj i Međunarodne financijske korporacije i Multilateralne agencije za osiguranje investicija s Republikom Hrvatskom za razdoblje FG14-17 predviđeno je da će IFC uložiti u Republiku Hrvatsku iznos do 600 milijuna dolara. Sredstva IFC-a namijenjena su domaćim poduzećima orijentiranim na izvoz te malim i srednjim poduzećima. Cilj investicija IFC-a je poboljšati konkurentnost domaćih poduzeća, privući strane investicije, promicati prijenos znanja, iskustva i tehnologija te poticati ulaganja privatnog sektora u razvoj infrastrukture. IFC također planira financirati projekte obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti.

Ukupna ulaganja IFC-a u Republici Hrvatskoj od početka članstva iznose 836,8 milijuna dolara, od čega je 292,4 milijuna dolara mobilizirano od drugih institucionalnih investitora. IFC je ukupno financirao 31 projekt u različitim sektorima. Financirani su projekti u sektorima financijskog tržišta, proizvodnih djelatnosti, turizma i agrobiznisa. U fiskalnoj 2014. godini IFC se uključio u projekt izgradnje Zračne luke Zagreb, u sklopu kojega je 19 milijuna eura uložio u vlasnički kapital Međunarodne zračne luke Zagreb d.d., podružnicu londonskog ZAIC-A Ltd. konzorcija i osigurao zajam u iznosu od 35 milijuna dolara, te je nastavio s financiranjem vjetroelektrana u Republici Hrvatskoj s ciljem povećanja proizvodnje energije iz obnovljivih izvora. U organizaciji Hrvatske gospodarske komore i Ureda Svjetske banke u Hrvatskoj, 15. listopada 2013., u HGK održao se seminar „Poslovne mogućnosti za hrvatske tvrtke kroz sustav Grupacije Svjetske banke“. Cilj seminara bio je

³² Ministarstvo financija: Republika Hrvatska, IFC, dostupno na: <http://www.mfin.hr/hr/ifc>, (09.05.2018.)

upoznavanje hrvatske poslovne zajednice s prilikama koje se otvaraju hrvatskim tvrtkama putem suradnje s Grupacijom Svjetske banke te su predstavljene mogućnosti plasmana proizvoda i usluga kroz sustav nabave financiran od strane te institucije.

6.5. Republika Hrvatska i MIGA

Multilateralna agencija za osiguranje investicija (*Multilateral Investment Guarantee Agency*, MIGA) osnovana je 1988. godine sa sjedištem u Washingtonu, SAD, kao članica Grupacije Svjetske banke. Iako je MIGA sastavni dio Grupacije Svjetske banke, pravno i financijski je neovisna od Grupacije te ima vlastiti osnivački statut, kapital, upravu i osoblje. MIGA trenutno ima 180 zemlja članica. Misija MIGA-e je poticanje izravnih stranih investicija u zemljama u razvoju kako bi se ubrao ekonomski rast, smanjilo siromaštvo i poboljšali uvjeti života.

Republika Hrvatska postala je punopravna članica MIGA-e 19. ožujka 1993. godine te od tada ima pravo na sve oblike potpore koje MIGA pruža. Ukupni kapital Republike Hrvatske u MIGA-i iznosi 3,571 milijuna dolara, od čega uplaćeni kapital iznosi 678.000 dolara, a kapital na poziv 2,893 milijuna dolara. Sukladno tome, Republika Hrvatska posjeduje 330 dionica MIGA-e te ima pravo na 562 glasa, što čini 0,26% glasačke snage.³³

Temeljem Zakona o prihvaćanju članstva Republike Hrvatske u Međunarodnom monetarnom fondu i drugim međunarodnim financijskim organizacijama na temelju sukcesije, Ministarstvo financija Republike Hrvatske određeno je kao nadležno tijelo za suradnju s MIGA-om, te je ovlašteno u ime Republike Hrvatske obavljati sve poslove i transakcije koje su dopuštene prema Konvenciji o osnivanju Agencije za multilateralne garancije investicija s komentarama na Konvenciju.

Najviša tijela MIGA-e ista su kao i tijela Svjetske banke te je u njima Republika Hrvatska zastupljena na isti način. Predsjednik Svjetske banke g. Jim Yong Kim, ujedno je i predsjednik MIGA-e. Izvršna potpredsjednica za MIGA-u je gđa. Keiko Honda. U Odboru izvršnih direktora Republiku Hrvatsku predstavlja g. Frank Heemskerk, izvršni direktor Nizozemske konstitucije, a u Odboru guvernera po funkciji ministar financija. Vlada Republike Hrvatske usvojila je Strategiju partnerstva Međunarodne banke za obnovu i razvoj i Međunarodne financijske korporacije i Multilateralne agencije za osiguranje investicija s

³³ Ministarstvo financija: Republika Hrvatska, dostupno na: <http://www.mfin.hr/hr/miga>, (09.05.2018.)

Republikom Hrvatskom za razdoblje FG14-17 na sjednici 29. svibnja 2013. godine. U okviru Strategije partnerstva cilj MIGA-e je poduprijeti gospodarski rast pružanjem jamstava kako bi se potaknula ulaganja privatnog sektora.

MIGA je u razdoblju trajanja prethodne Strategije partnerstva RH s Grupacijom Svjetske banke, u 2012. godini, izdala garanciju u iznosu od 298 milijuna dolara za zajam koji je UniCredit Bank Austria AG dala svojoj podružnici u Hrvatskoj, Zagrebačkoj banci, u iznosu od 313 milijuna dolara. Garancija MIGA-e bila je dio Odgovora Grupacije Svjetske banke na financijsku krizu za regiju Europe i Središnje Azije, najavljenog u siječnju 2012. godine, u sklopu kojeg MIGA izdaje garancije za investicije banaka u banke podružnice u regiji.

7. ZAKLJUČAK

U protekloj godini, Svjetska banka je napredovala u postizanju dvostrukih ciljeva za smanjenje krajnjeg siromaštva do 2030. godine te jačanja zajedničkog napretka. Grupacija je uložila gotovo više od 9 milijardi dolara za obrazovanje, te gotovo trostruki iznos za prehrambene programe, te je imala suradnju s više od 130 zemalja o klimatskim promjenama, te je imala vrlo jaku godinu. Povećana suradnja svih institucija Svjetske banke omogućila je daljnje napredovanje. Djelujući kao jedna grupa, rade i radit će s drugim razvojnim partnerima kako bi uklonili siromaštvo.

Od početka svog postojanja pa do sada Grupa Svjetske banke je dala 65,6 milijardi dolara u zajmovima, potporama, kapitalnim ulaganjima, jamstvima zemljama partnerima i privatnim tvrtkama; izgrađeno je ili obnovljeno 95.000 kilometara cesta; pomogla je sa 6,9 milijuna dolara da ljudi imaju izravan pristup struji; podržala je poljoprivrednike u usvajanju poboljšane poljoprivredne tehnologije sa 1,8 milijuna dolara; uložila je 35,3 milijuna dolara da ljudi imaju pristup poboljšanom izvoru vode; sa potporom od milijun dolara zaposleni su ili uvježbavani učitelji diljem svijeta; financiranje za prehrambene programe majki i ranog djetinjstva iznosi 600 milijuna dolara; 250,9 milijuna ljudi dobilo je zdravstvenu, prehrambenu uslugu; 15,3 milijuna ljudi sa mikro, malim i srednjim poduzećima dobili su financijske usluge; 37,4 milijuna korisnika obuhvaćeno je programima socijalne sigurnosti; osigurano 2,6 milijuna radnih mjesta; 170 milijuna ljudi opskrbljava se s energijom, vodom i plinom; 2,5 milijuna studenata dobilo je obrazovne mogućnosti.

Iako se Hrvatska nalazi na 28. mjestu u regiji zemalja Europe i srednje Azije, s bogatstvom po stanovniku od 147.545 dolara, te je siromašnija od Slovenaca i cijele Srednje Europe, uvijek postoji bolje sutra i nada za bolju budućnost. Svjetska banka pomaže Hrvatskoj realizirajući svoje djelovanje kroz raznolike kreditne instrumente, davajući korisne savjete iz političke ekonomije, koji predlažu konkretne gospodarske reforme. Više od 60 projekata Svjetske banke je započeto u Hrvatskoj, a većina ih je realizirana. Brojni projekti omogućavaju poboljšanje te napredak svih gospodarskih grana, a posebno je značajan napredak turizma, jer smo jedna od rijetkih država u kojoj nije zabilježen pad turističkog prometa. Kao najznačajniji projekt se izdvaja Projekt modernizacije i restrukturiranja cestovnog prometa, koji ima za cilj pružiti sveobuhvatno rješenje kojim će se na institucionalna, poslovna i financijska pitanja odgovoriti podupiranjem reformi u upravljanju, restrukturiranju, planiranju i praćenju poslovanja, a zahvaljujući kojima će državna poduzeća u sektoru prometa postati djelotvornija

i učinkovitija. Projekt će se baviti i poslovnim praksama u svrhu povećanja poslovne djelatnosti, uz ostvarivanje što većih prihoda i smanjivanje poslovnih troškova.

S izgradnjom i njegovanjem ljudskog i prirodnog kapitala, zemlje širom svijeta mogu povećavati svoje bogatstvo i jačati. Svjetska banka pomaže zemljama da ulažu više, a i učinkovitije, u svoje ljude. Ne može postojati održiv i pouzdan razvoj države ako ljudski kapital ne smatramo najvećim sastavnim dijelom bogatstva naroda. Ako pojedinci misle da je tako nešto neostvarivo, ne bi trebali zaustavljati one koji upravo to stvaraju.

LITERATURA

Knjige i članci:

1. Lapaš, D., Pravo međunarodnih organizacija, Zagreb, 2008., str. 227.
2. Ivančević, T., Perek, K., Osnove ekonomije, Visoka poslovna škola, Zagreb, 2017.
3. Maršić, T., Uloga Svjetske banke u tranziciji Hrvatske, Polit. misao, Vol XLI, 2004., br. 4, str. 72.–91.
4. World Bank, *The World Bank Group A to Z*, Washington, DC, 2015.

Internet izvori:

1. World Bank, dostupno na:
https://en.wikipedia.org/wiki/World_Bank (09.05.2018.)
2. Ministarstvo financija: Republika Hrvatska, dostupno na:
<http://www.mfin.hr/hr/> (09.05.2018.)
3. Ministarstvo financija: Republika Hrvatska, IBRD, dostupno na:
<http://www.mfin.hr/hr/ibrd> (09.05.2018.)
4. Ministarstvo financija: Republika Hrvatska, IFC, dostupno na:
<http://www.mfin.hr/hr/ifc> (09.05.2018.)
5. Ministarstvo financija: Republika Hrvatska, dostupno na:
<http://www.mfin.hr/hr/miga>, (09.05.2018.)
6. Enciklopedija, dostupno na:
<http://www.enciklopedija.hr> (09.05.2018.)
7. Javna ustanova "Nacionalni park Krka", dostupno na:
<http://www.npkrka.hr/> (09.05.2018.)

PRILOZI

Slika 1. Harry Dexter White i John Maynard Keynes, osnivači Svjetske banke i Međunarodnog monetarnog fonda	2
Slika 2. Logo Grupe Svjetske Banke	4
Slika 3. Jim Yong Kim	6
Slika 4. Stazu Stinice – Roški slap – Ozidana pećina	21